

RAPORT O STANIE GMINY NOWA SUCHA ZA ROK 2019

Szanowni Radni oraz Mieszkańcy Gminy Nowa Sucha,

Przedstawiam Państwu „**Raport o stanie Gminy Nowa Sucha za 2019 rok**” przygotowany zgodnie z obowiązkiem wynikającym z ustawy o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 506 ze zm.).

Art. 28aa ustawy o samorządzie zobowiązuje Wójta do tego, aby każdego roku do 31 maja przedstawić Radzie Gminy raport o stanie gminy, będący rocznym podsumowaniem działalności samorządu. Jest to nowy obowiązek i wymóg prawny, wprowadzony od 2019 roku, który daje szansę przedstawienia w jednym dokumencie celów, efektów i rezultatów naszej pracy oraz zweryfikowania naszych dotychczasowych zamierzeń i planów.

Raport zawiera zestawienie najważniejszych działań realizowanych przez samorząd gminny w roku 2019, w tym realizowane polityki, programy i strategie oraz uchwały rady gminy. Publikacja zawiera informacje pozwalające ocenić i przeanalizować różne zagadnienia, związane z rozwojem społeczno-gospodarczym gminy Nowa Sucha.

Najważniejszym założeniem przygotowanego raportu jest zaprezentowanie możliwie pełnego spektrum życia gminy, jest on również zbiorem informacji, dzięki któremu możemy podjąć decyzje o ścieżkach dalszego rozwoju naszej gminy.

Dla opracowania raportu szczególnie cenna okazała się wiedza pracowników Urzędu Gminy Nowa Sucha, gminnych jednostek organizacyjnych oraz szereg dokumentów, będących w posiadaniu Urzędu, a także informacje zamieszczone na stronach internetowych. Składam wyrazy uznania i podziękowania wszystkim, którzy przyczynili się do powstania tego dokumentu. Mam nadzieję, że informacje zawarte w raporcie posłużą mieszkańcom gminy Nowa Sucha do zwiększenia wiedzy na temat funkcjonowania samorządu gminnego, a także staną się podstawą do prowadzenia dialogu na temat przyszłości gminy.

**Zachęcam Państwa do zapoznania się
z raportem.**

WÓJT
M. Mońka
mgr inż. Maciej Mońka

Spis treści:

- I. Informacje ogólne
 1. Położenie
 2. Ludność
 3. Przedsiębiorcy
 4. Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy
 5. Infrastruktura techniczna, komunikacja
 6. Środowisko przyrodnicze, obszary i elementy chronione
- II. Informacje finansowe
 1. Stan finansów gminy
 2. Wykonanie wydatków inwestycyjnych
 3. Wieloletnia prognoza finansowa
 4. Realizacja budżetu sołeckiego
- III. Oświata i wychowanie
 1. Szkoły
 2. Przedszkola
- IV. Informacja o realizacji polityk, programów i strategii
 1. Ład przestrzenny
 2. Zasoby materialne gminy
 - a. Grunty
 - b. Budynki
 - c. Budowle
 3. Program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy
 4. Plan wykorzystania zasobu nieruchomości gminnych
 5. Infrastruktura komunalna
 6. Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt
 7. Środowisko
 - a. Plan gospodarki niskoemisyjnej
 - b. Program ochrony środowiska
 - c. Gospodarka odpadami
 8. Polityka społeczna
 - a. Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych
 - b. Gminny program wspierania rodziny
 - c. Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie
 - d. Program osłonowy
 - e. Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych
 - f. Program przeciwdziałania narkomanii
 - g. Program współpracy z organizacjami pozarządowymi
 9. Kultura
 10. Turystyka, sport i rekreacja
- V. Bezpieczeństwo
- VI. Realizacja uchwał rady gminy
- VII. Współpraca z innymi społecznościami samorządowymi
- VIII. Rozwój zasobów ludzkich w sektorze samorządowym
- IX. Podsumowanie

I. Informacje ogólne

1. Położenie

Gmina Nowa Sucha położona jest w województwie mazowieckim, w południowej części powiatu sochaczewskiego, w odległości 60 km od Warszawy. Graniczy bezpośrednio z Sochaczewem. Leży w dolinie rzeki Bzury oraz jej dopływów, dwóch mniejszych rzek: Suchej i Pisi. Zajmuje powierzchnię 90,34 km².

Teren Gminy podzielony jest na 26 sołectw: Antoniew, Braki, Borzymówka, Glinki, Kolonia Gradowska, Kornelin-Leonów, Kościelna Góra, Kozłów Biskupi, Kurdwanów, Marysinek, Mizerka-Stary Żylin, Nowy Białystok, Nowy Dębsk, Nowy Kozłów Drugi-Szeligi, Nowy Kozłów Pierwszy, Nowa Sucha, Okopy, Orłów, Rokotów, Roztropna, Stara Sucha-Nowy Żylin, Stary Białystok, Stary Dębsk, Kozłów Szlachecki, Wikcinek, Zakrzew.

Sąsiadujące gminy: Bolimów, Kocierzew Południowy, Nieborów, Rybno, Sochaczew, Teresin, Wiskitki.

2. Ludność

Według stanu na 31 grudnia 2019 roku w gminie Nowa Sucha zamieszkiwało **6 637 osób**, w tym 3 404 kobiety i 3 233 mężczyzn. Przyrost naturalny ludności w 2019 roku był wyrównany – minimalnie dodatni. W 2019 roku zanotowano 62 zgony i 64 urodzenia. W porównaniu do 2018 roku spadła liczba urodzeń (w 2018 roku – 88, a w 2019 roku – 64 urodzenia), przy utrzymującym się poziomie liczby zgonów (w 2018 roku – 64, a w 2019 roku – 62 zgony).

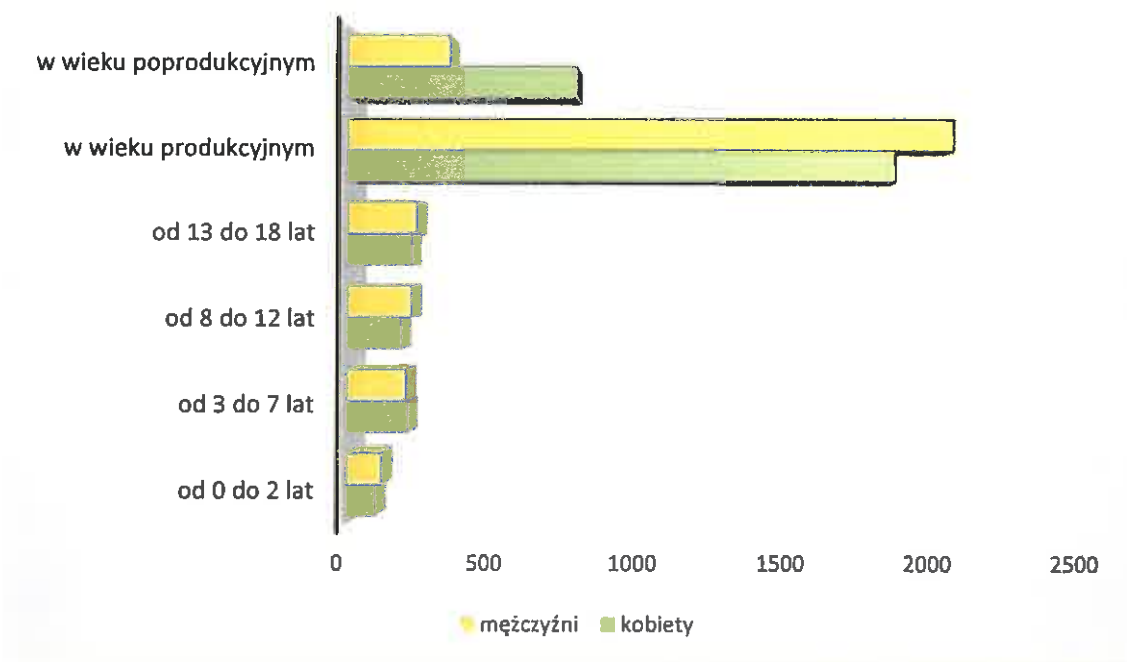

Struktura wiekowa ludności w odniesieniu do poszczególnych kategorii wiekowych kształtuje się następująco:

wiek w latach	kobiety	mężczyźni	razem
od 0 do 2 lat	98	120	218
od 3 do 7 lat	210	204	414
od 8 do 12 lat	185	221	406
od 13 do 18 lat	222	240	462
w wieku produkcyjnym	1895	2096	3991
w wieku poprodukcyjnym	794	352	1146
łącznie	3404	3233	6637

i obrazuje ją poniższy wykres:

STRUKTURA LUDNOŚCI WEDŁUG WIEKU

3. Przedsiębiorcy

W 2019 roku działalność gospodarczą zarejestrowało 20 przedsiębiorców, zawiesiło – 22, a prowadzenie działalności zakończyło 10 osób.

Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedzającego. Obecnie zarejestrowanych jest 332 przedsiębiorstw.

Działalność gospodarczą prowadzą najczęściej osoby w wieku od 29 do 46 lat.

4. Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy

Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy Nowa Sucha charakteryzuje się znacznym udziałem terenów otwartych w większości o dużej przydatności rolniczej, znajdujących się w sąsiedztwie drogi krajowej Nr 92 i wojewódzkiej Nr 705 (szczególnie w sąsiedztwie miasta Sochaczew) podlegających urbanizacji.

Strukturę funkcjonalno-przestrzenną gminy tworzą:

- podstawowy układ komunikacyjny: droga krajowa Nr 92 i Nr 50, droga wojewódzka Nr 705 oraz drogi powiatowe i gminne,
- układ kolejowy tj. linia kolejowa relacji Warszawa – Sochaczew – Łowicz – Łódź,
- układ jednostek osadniczych z funkcjami administracyjno-usługowymi (Nowa Sucha), mieszkaniowo-usługowo-produkcyjnymi (Kozłów Biskupi, Antoniew, Stary Dębsk, Kornelin, Mizerka),
- tereny rolnicze z zabudową zagrodową (Nowy Białynin, Stary Białynin, Orłów, Wikcinek, Kościelna Góra, Roztropna, Kurdwanów, Nowy Kozłów Pierwszy, Nowy Kozłów Drugi, Kozłów Szlachecki, Nowy Dębsk, Stary Dębsk, Rokotów, Nowy Żylin, Stary Żylin, Stara Sucha, Szeligi, Zakrzew),
- strefa ekologiczna, którą tworzą: dolina rzeki Bzury oraz rzeki Sucha Nida i Pisia, tereny pomniejszych dolinek cieków (w tym rowów melioracyjnych) wraz z użytkami zielonymi oraz niewielkie kompleksy leśne pełniące rolę korytarzy ekologicznych i układów wentylacyjno-nawadniających.

Głównym ośrodkiem administracyjno-usługowym jest wieś Nowa Sucha skupiająca funkcje mieszkaniowe, administracyjne, usługowe, składowe i produkcyjne. Ważnym ośrodkiem koncentrującym funkcje mieszkaniowe i usługowe jest także wieś Kozłów Biskupi oraz kształtujące się jako wielofunkcyjne struktury osadnicze przy ponadlokalnym układzie komunikacyjnym wsie Nowy Kozłów Pierwszy, Mizerka, Rokotów, Antoniew i Roztropna. Na pozostałym obszarze dominuje zabudowa zagrodowa skupiająca się wzdłuż ciągów komunikacyjnych.

W sposobie zagospodarowania i użytkowania terenu w gminie dominują użytki rolne, które stanowią 85,4% całkowitej powierzchni gminy, nieznacznie pozycje stanowią lasy, które zajmują zaledwie 8,0% jej obszaru. Gleby o klasie bonitacyjnej II i III zajmują 25,8% powierzchni gruntów ornych, a gleby w klasie bonitacyjnej IVa i IVb stanowią 45,2%.

Coraz większy udział w gospodarce gminy ma działalność pozarolnicza.

5. Infrastruktura techniczna, komunikacja

Obszar gminy wyposażony jest w następujące systemy uzbrojenia terenu:

- linie elektroenergetyczne WN: 400 kV relacji Rogowiec – Płock, Rogowiec – Miłosna oraz 110 kV relacji Sochaczew – Łowicz i Boryszew – Widok,
- linie elektroenergetyczne napowietrzne średniego napięcia 15 kV wyprowadzone ze stacji „Boryszew” i „Sochaczew”,
- linie telekomunikacyjne,
- sieć wodociągowa oparta na trzech ujęciach wód podziemnych w miejscowościach: Orłów, Roztropna i Kozłów Stary,
- zbiorczy system kanalizacji sanitarnej w miejscowości Kozłów Biskupi z biologiczną oczyszczalnią ścieków w Kozłowie Biskupim oraz w miejscowości Rokotów z niewielką oczyszczalnią mechaniczną,
- lokalne i indywidualne źródła ciepła,
- sieć urządzeń melioracyjnych – melioracji podstawowych i szczegółowych.

Na terenie gminy funkcjonuje gminna gospodarka odpadami oparta o zbiórkę selektywną.

6. Środowisko przyrodnicze, obszary i elementy chronione

Na obszarze gminy prawnej ochronie na podstawie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych podlegają grunty orne klasy bonitacyjnej II i III (są to gleby prawnie chronione przed zmianą przeznaczenia na cele nierolnicze). Zajmują one około 25,8% powierzchni wszystkich gruntów ornych.

Lesistość gminy jest natomiast niewielka – lasy zajmują tylko 8,0% powierzchni gminy.

Obszar gminy położony jest poza zasięgiem terenów prawnie chronionych na podstawie ustawy o ochronie przyrody.

Źródło: <https://okolica.info.pl/>

II. Informacje finansowe

1. Stan finansów gminy

Plan dochodów na 31 grudnia 2019 roku wyniósł po zmianach – 38 776 901,65 zł, wykonanie na 31 grudnia 2019 roku wyniosło – 38 420 403,27 zł, co stanowi 99,1% planu.

Planowane dochody bieżące wyniosły 35 014 773,61 zł, zaś wykonanie 35 173 113,51 zł, tj. 100,5%, natomiast planowane dochody majątkowe wyniosły w planie 3 767 128,04 zł, a wykonanie 3 247 289,76 zł, tj. 86,3% planu.

Plan wydatków po zmianach na rok 2019 na 31 grudnia 2019 roku wyniósł – 43 816 055,68 zł. Wykonanie zaś na 31 grudnia 2019 roku wyniosło – 40 50 643,05 zł, co stanowi 93,0% w stosunku do planu.

Plan wydatków majątkowych na 31 grudnia 2019 roku wynosił 12 014 786,57 zł, a wykonanie 10 014 786,57 zł, co stanowi 87,6% planu, zaś wydatków bieżących, odpowiednio: plan – 31 801 269,11 zł, wykonanie – 30 222 939,06 zł, co stanowi 95% planu.

Wykonane dochody w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 5 788,82 zł, zaś wykonane wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 6 601,79 zł, udział dochodów własnych w dochodach ogółem wyniósł 40,0%, udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem wyniósł 25,8%, zadłużenie ogółem na 31 grudnia 2019 roku wyniosło 7 120 052,01 zł, w tym 1 813 000 zł to kredyty oraz kwota 5 307 052,01 zł dotyczy pożyczek.

Wskaźniki dotyczące zaciągniętych zobowiązań przedstawia poniższa tabela:

Dochody bieżące na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy	2,44%
Wskaźnik planowanej łącznej kwoty spłaty zobowiązań, o której mowa w art. 243 ust. 1 ustawy do dochodów po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń przypadających na dany rok	2,00%
Wskaźnik planowanej łącznej kwoty spłaty zobowiązań, o której mowa w art. 243 ust. 1 ustawy do dochodów, po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń przypadających na dany rok	2,00%
Dopuszczalny wskaźnik spłaty zobowiązań określony w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, obliczony w oparciu o plan 3 kwartału roku poprzedzającego pierwszy rok prognozy (wskaźnik ustalony w oparciu o średnią arytmetyczną z 3 poprzednich lat)	11,39%
Dopuszczalny wskaźnik spłaty zobowiązań określony w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, obliczony w oparciu o wykonanie roku poprzedzającego pierwszy rok prognozy (wskaźnik ustalony w oparciu o średnią arytmetyczną z 3 poprzednich lat)	14,49%

Informacja o spełnieniu wskaźnika spłaty zobowiązań określonego w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, obliczonego w oparciu o plan 3 kwartałów roku poprzedzającego rok budżetowy	spełniona
Informacja o spełnieniu wskaźnika spłaty zobowiązań określonego w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, obliczonego w oparciu o wykonanie roku poprzedzającego rok budżetowy	spełniona

Podsumowanie: Zadania ustalone w budżecie Gminy zrealizowano na poziomie zadowalającym, a na przestrzeni całego 2019 roku utrzymana była bardzo dobra płynność finansowa. Analiza wykonania budżetu wykazuje na **stabilną kondycję finansową**, co potwierdza realizacja wszystkich zadań należących do samorządu. Realizacja dochodów bieżących ponad zakładany plan oraz poniesione niższe wydatki bieżące i inwestycyjne pozwoliły na uzyskanie na koniec 2019 roku **następującej kwoty „wolnych środków” w wysokości 3 484 646,97 zł**. Również ważnym wskaźnikiem zasługującym na podkreślenie jest **wysoka nadwyżka operacyjna Gminy**, która powstaje z dodatniej różnicy między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi. W 2019 roku nadwyżka operacyjna wyniosła 4 950 174,45 zł, przy planowanej 3 213 504,50 zł, wpłynie ona korzystnie na wskaźniki obsługi długu w przyszłych latach oraz możliwości dalszego inwestowania.

2. Wykonanie wydatków inwestycyjnych

Na projekty inwestycyjne w 2019 r. wydatkowano:

1. Zadania z zakresu infrastruktury wodociągowej i sanitacyjnej wsi wydatkowano kwotę **4 985 967,33 zł**, największe w tym zakresie projekty to:

- ✓ Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Nowa Sucha i Stara Sucha,
- ✓ Budowa sieci wodociągowej ul. Przyszła, ul. Działkowa oraz ul. Szmaragdowa w Kozłowie Biskupim,
- ✓ Budowa sieci kanalizacji sanitarnej ul. Przyszła, ul. Działkowa oraz ul. Diamentowa w miejscowości Kozłów Biskupi,
- ✓ Wykonanie sieci wodociągowej i sieci kanalizacji sanitarnej w Kozłowie Biskupim na ulicy Wąskiej,
- ✓ Wykonanie sieci wodociągowej i sieci kanalizacji sanitarnej w Kozłowie Biskupim na ulicy Wierzbowej,

oraz wydatkowano środki w wysokości **36 000,00 zł** na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej poprzez dofinansowanie mieszkańcom gminy budowy przydomowych oczyszczalni ścieków.

2. Zadania z zakresu transportu i łączności wydatkowano kwotę **1 881 738,77 zł**, środki przeznaczono m.in. na:
 - dofinansowanie w wysokości 10% wartości zadania powiatu - kwota **210 372,00 zł** pn. **Przebudowa drogi powiatowej Nr 3836W Mizerka – Okopy** na odcinku o długości **1,278 km** w miejscowości Mizerka, gmina Nowa Sucha, powiat sochaczewski,
 - **Modernizację drogi dojazdowej do gruntów rolnych Kornelin – Orłów**, będącej własnością gminy,
 - **Przebudowę ulicy Leśnej w Kozłowie Biskupim** należącej do gminy,
 - **Wykup gruntu pod drogę gminną Leonów – Orłów**,
 - **Przebudowa drogi gminnej nr 380402 w miejscowości Kozłów Szlachecki**, polegająca na wykonaniu projektu budowy chodnika,
 - **Modernizacja drogi dojazdowej do gruntów rolnych w Szeligach**, będącej własnością gminy,
 - **Przebudowa drogi gminnej 380412W w miejscowości Okopy, Borzymówka, gm. Nowa Sucha**,
 - **Przebudowa drogi gminnej 380407W w miejscowości Leonów i Orłów, gm. Nowa Sucha**.
3. Zadania z zakresu gospodarki mieszkaniowej wydatkowano kwotę **43 050,00 zł** na zadanie **Wykonanie projektu kotłowni gazowej w budynku wielofunkcyjnym w Nowej Suchej**, będącym własnością gminy.
4. Zadania z zakresu ochrony przeciwpożarowej, dofinansowano kwotą **355 060,00 zł**, zakupu samochodu ratowniczo-gaśniczego dla OSP Antoniew.
5. Na zadania z zakresu oświaty wydatkowana kwota to **226 0298,80 zł**, zadania realizowane w tym dziale to „**Wykonanie projektu rozbudowy Szkoły Podstawowej w Kozłowie Biskupim, będącej własnością gminy**” oraz zadanie pn. „**Wykonanie utwardzenia terenu w Szkole Podstawowej w Kurdwanowie – własność gminy**”.
6. Na zadania z zakresu gospodarki komunalnej i ochrony środowiska wydatkowano środki w wysokości **2 717 639,99 zł**, z czego kwotę **374 305,25 zł** przeznaczono na **budowę oświetlenia ulicznego**, pozostała kwota dotyczy realizowanych przedsięwzięć wieloletnich.
7. Na zadania z zakresu kultury fizycznej wydatkowano kwotę **305 745,90 zł** m.in. na zadania:
 - **Budowę bieżni lekkoatletycznej i skoczni do skoków w dal przy Szkole Podstawowej w Kozłowie Biskupim**, na terenie należącym do gminy,
 - **OSA siłownia w centrum Gminy Nowa Sucha**, na terenie należącym do gminy.

3. Wieloletnia prognoza finansowa

Stopień zaawansowania realizacji poszczególnych programów wieloletnich:

Przedsięwzięcie pn. „**Stworzenie miejsca spotkań i świadczeń opiekuńczych w postaci Klubu Seniora dla osób starszych z Gminy Nowa Sucha – zwiększenie dostępu do usług społecznych dla 60 osób niesamodzielnych, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym**” – realizacja przedsięwzięcia rozpoczęła się w 2018 r., wykonanie dotyczące 2019 r. 94,6% planu, wydatkowana kwota wyniosła 300 718,96 zł.

Przedsięwzięcia pn. „**Odnawialne Źródła Energii w gminach: Sochaczew, Nowa Sucha, Rybno i Teresin – odzyskiwanie energii odnawialnej**” oraz „**Odnawialne Źródła Energii w gminach: Sochaczew, Nowa Sucha, Rybno i Teresin – II etap – odzyskiwanie energii odnawialnej**” Zadania te są realizowane w formule zaprojektuj i wybuduj, udział w nich bierze około 200 gospodarstw domowych oraz 8 obiektów gminnych. W ramach projektu są instalowane kotły na pellet, pompy ciepła, kolektory słoneczne i ogniwa fotowoltaiczne. Realizacja tych zadań odbywa się w partnerstwie z gminami: Rybno, Sochaczew i Teresin.

Na przedsięwzięcie pn. „**Aktualizacja Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowa Sucha uaktualnienie i dostosowanie do nowych uregulowań prawnych oraz prawidłowe kształtowanie ładu przestrzennego**”, przedsięwzięcie realizowane jest zgodnie z planem, zakończenie ma nastąpić w 2021 r.

Przedsięwzięcie pn. „**Opracowanie Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Nowa Sucha dla miejscowości: Kornelin, Kozłów Biskupi, Leonów, Mizerka, Nowa Sucha, Nowy Żylin, Stara Sucha, Stary Żylin, Szeligi, Zakrzew i fragmentu miejscowości Rokotów – zachowanie harmonijnego i zrównoważonego rozwoju gminy**”, przedsięwzięcie realizowane jest zgodnie z planem, zakończenie ma nastąpić w 2021 r.

Przedsięwzięcie pn. „**Wykonanie i przekazanie dokumentacji technicznej na przebudowę drogi wojewódzkiej nr 705 w zakresie budowy ciągu pieszo-rowerowego na odcinku od km 24+550 do km 25+050 w miejscowości Kozłów Biskupi, na terenie gminy Nowa Sucha, powiat sochaczewski, województwo mazowieckie – zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańców korzystających z drogi**” – przedsięwzięcie ma się zakończyć w 2021 rok.

4. Realizacja budżetu sołeckiego

W 2019 r. zrealizowaliśmy kolejne zadania w ramach funduszu sołeckiego, co stanowi zachętę dla mieszkańców do włączania się w życie gminy i tworzenia społeczeństwa obywatelskiego. W ramach funduszu sołeckiego zrealizowano wydatki na łączną kwotę **427 894,94 zł**, co stanowi 100% planu. Zadania do realizacji ustalono na zebraniach wiejskich. Wybrane zadania świadczą o odpowiedzialnym podejściu mieszkańców do wydawania pieniędzy publicznych, ponieważ służą zaspokajaniu potrzeb większości osób. Wystąpiły również zadania realizowane wspólnie przez kilka sołectw. Za wykonanie funduszu sołeckiego z roku 2018 gmina otrzymała dotację z budżetu państwa.

III. Oświata i wychowanie

1. Szkoły

W gminie w 2019 roku funkcjonowały 4 szkoły podstawowe: Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Kozłowie Biskupim, Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Bitwy nad Bzurą w Kozłowie Szlacheckim, Szkoła Podstawowa im. Jakuba Kopacza w Nowej Suchej, Szkoła Podstawowa im. ks. Jana Twardowskiego w Kurdwanowie. We wszystkich szkołach funkcjonowały oddziały przedszkolne.

Z nauczania indywidualnego korzystało 2 uczniów.

W przeliczeniu na 1 uczennicę/ucznia, wydatki na poszczególne szkoły z budżetu gminy kształtowały się następująco:

- Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Kozłowie Biskupim – 10 115,41 zł,
- Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Bitwy nad Bzurą w Kozłowie Szlacheckim – 14 061,41 zł,
- Szkoła Podstawowa im. Jakuba Kopacza w Nowej Suchej – 14 901,04 zł,
- Szkoła Podstawowa im. ks. Jana Twardowskiego w Kurdwanowie – 14 619,63 zł.

Wydatki gminne na oświatę wynosiły 11 905 582,88 zł, z czego 8 399 140 zł (70,55%) pokryte zostało z subwencji oświatowej, przekazanej z budżetu państwa.

We wrześniu 2019 roku naukę szkołach rozpoczęło 893 uczennic i uczniów, w tym w oddziałach przedszkolnych – 176 dzieci.

W szkołach odbywała się nauka języka angielskiego oraz dodatkowo języka niemieckiego. Języka angielskiego uczyło się 836 uczennic i uczniów. Języka niemieckiego uczyło się 500 uczennic i uczniów.

Do jednej klasy (oddziału) uczęszczało w 2019 roku średnio 17,17 osób. Najwięcej w szkole w Kozłowie Biskupim – 20,63 uczniów w klasie, najmniej w szkole w Kozłowie Szlacheckim – 12,89 uczniów w klasie.

W poszczególnych szkołach zatrudniono 103,67 nauczycieli (w przeliczeniu na pełne etaty), w tym 8,18 nauczycieli stażystów, 16,50 nauczycieli kontraktowych, 31,13 nauczycieli mianowanych oraz 47,86 nauczycieli dyplomowanych.

W ciągu 2019 roku zatrudniono w poszczególnych szkołach 15,10 nauczycieli (w przeliczeniu na pełne etaty). Na jednego nauczyciela przypadło średnio 11,61 uczennic/uczniów.

W 2019 roku szkoły ukończyło 198 osób, w tym w odniesieniu do poszczególnych szkół: w Kozłowie Biskupim 120 osób, w Kozłowie Szlacheckim 23 osoby, w Nowej Suchej 42 osoby, w Kurdwanowie 13 osób.

Do kolejnej klasy promocji nie otrzymało 7 uczennic i uczniów: 2 uczennice z powodu oceny niedostatecznej z dwóch przedmiotów, 2 uczennice i uczniów z powodu oceny niedostatecznej z trzech lub więcej przedmiotów oraz 3 uczniów z oceną opisową (nauczanie wczesnoszkolne).

Zdawalność egzaminów kończących szkoły wyniosła 100%.

W 2019 roku zostały przyznane stypendia socjalne dla 14 uczennic i uczniów. Wynosiły one 8 779,00 zł. Przyznano je ze środków z Narodowego Programu Stypendialnego.

228 uczennic i uczniów, stanowiących 25,53% ogółu, dojeżdżało do szkoły dzięki organizowanym przez gminę środkom transportu publicznego.

2. Przedszkola

W 2019 roku funkcjonowało 1 przedszkole gminne – Publiczne Przedszkole w Nowej Suchej. Do gminnego przedszkola uczęszczało 50 dzieci, w tym 28 dziewcząt i 22 chłopców. Do przedszkola uczęszczały dzieci z następujących roczników:

- rocznik 2015 – 22 dzieci, w tym 11 dziewczynek i 11 chłopców
- rocznik 2016 – 27 dzieci, w tym 16 dziewczynek i 11 chłopców
- rocznik 2017 – 1 dziecko, w tym 1 dziewczynka i 0 chłopców

W 2019 roku na prowadzenie przedszkola gmina wydała 397 108,33 zł.

IV. Informacja o realizacji polityk, programów i strategii

1. Ład przestrzenny

Na początku 2019 roku miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego objętych było około 4% powierzchni gminy. Stan ten w roku 2019 nie uległ zmianie.

W 2019 roku rozpoczęły się prace nad sporządzeniem projektów dokumentów w związku z uchwałami Rady Gminy w Nowej Suchej podjętymi w 2018 roku dotyczącymi aktualizacji studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowa Sucha oraz uchwalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszaru wsi Nowa Sucha, Stara Sucha, Zakrzew, Szeligi, Nowy Żylin, Stary Żylin, Kozłów Biskupi, Mizerka, Kornelin, Leonów oraz fragment wsi Rokotów (dz. nr 54-117, 120-134 i 173) w gminie Nowa Sucha (dostosowanie – aktualizacja już istniejących mpzp do nowych przepisów oraz uchwalenie nowych planów zagospodarowania przestrzennego).

W 2019 roku wpłynęło 17 wniosków o wydanie decyzji ustalającej lokalizację inwestycji celu publicznego. Do końca 2019 roku wydano 12 decyzji. W 2019 roku wydano 85 decyzji o warunkach zabudowy, w tym 70 dotyczących zabudowy mieszkaniowej.

Ważnym krokiem w 2019 r. było rozpoczęcie prac nad aktualizacją i uchwaleniem nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Pozwoli to na prawidłowe kształtowanie zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowa Sucha.

2. Zasoby materialne gminy

a. Grunty

Grunty będące własnością gminy są podzielone w gminnej ewidencji na grunty zajęte pod drogami oraz przejęte przez gminę w wyniku podziału działek lub po komunalizacji Wojewody.

Gmina nie posiada udziału w spółkach, nie ma ograniczeń w prawach rzeczowych ani użytkowaniu wieczystym. Posiada własność praw majątkowych.

Mieniem gminnym gospodaruje Wójt. W stosunku do każdej nieruchomości rozstrzygnięcia o sposobie i formie zagospodarowania zapadają indywidualnie. Sprzedaż nieruchomości następuje w oparciu o przepisy ustawy o gospodarce nieruchomościami, Kodeksu cywilnego oraz podjęte uchwały Rady Gminy.

W 2019 roku nie było sprzedaży gruntów gminnych.

W 2019 roku przeprowadzono 29 postępowań administracyjnych dotyczących komunalizacji gruntów – dróg gminnych, które do końca roku nie zakończyły się wydaniem decyzji Wojewody Mazowieckiego. Postępowania nadal trwają. Są to drogi w miejscowościach: Braki, Kozłów Biskupi, Kościelna Góra, Nowy Białynin, Antoniew.

W 2019 roku do zasobu mienia komunalnego nabyto działki z przeznaczeniem na poszerzenie pasa drogowego dróg gminnych w miejscowościach:

- Orłów – Leonów

nr ew.: 36/1 o pow. 0,0316 ha; 30/1 o pow. 0,0388 ha; 32/1 o pow. 0,0857 ha; 40/3 o pow. 0,0653 ha; 54/1 o pow. 0,0615 ha; 53/1 o pow. 0,0138 ha; 53/2 o pow. 0,076 ha; 38/5 o pow. 0,0950 ha; 34/1 o pow. 0,0276 ha; 55/1 o pow. 0,0147 ha,

- Kozłów Biskupi

nr ew.: 287/1 o pow. 0,1266 ha; 286/21.

Rozpoczęto procedurę podziału działki pod wykup gruntów z przeznaczeniem pod parking przy Ośrodku Zdrowia i Publicznym Przedszkolu w Nowej Suchej oraz procedurę podziału i wykupu działki pod drogę gminną w miejscowości Stary Dębsk.

Prowadzona systematycznie od kilku lat komunalizacja działek zajętych pod drogi, dla których gmina jest samoistnym posiadaczem, pozwala na:

- poprawę stanu finansów gminy ze względu na opodatkowanie tych dróg,
- pozyskiwanie środków na ich przebudowę,
- ustalenie ich granic.

Konieczne jest również systematyczne pozyskiwanie gruntów pod poszerzenie dróg gminnych. Wiele z nich nie spełnia wymogów aktualnie obowiązujących dla gminnej infrastruktury drogowej.

b. Budynki

Gmina jest właścicielem następujących budynków:

- Budynki szkół:
 - Szkoła Podstawowa w Kozłowie Biskupim
 - Szkoła Podstawowa w Kozłowie Szlacheckim
 - Szkoła Podstawowa w Kurdwanowie
 - Szkoła Podstawowa w Nowej Suchej
- Budynek Gminnej Biblioteki Publicznej
- Budynek Gminnego Ośrodka Zdrowia, Gminnego Ośrodka Kultury i Przedszkola
- Budynki Ochotniczych Straży Pożarnych:
 - OSP Antoniew (częściowo)
 - OSP Kozłów Szlachecki
 - OSP Nowa Sucha
 - OSP Orłów
- Budynek Urzędu Gminy
- Budynki mieszkalne
- Budynek garażowy Zakładu Usług Komunalnych

Budynki gminne są w większości przypadków w dobrym stanie technicznym. W ubiegłym roku zakończono przebudowę i rozbudowę budynku OSP w Nowej Suchej oraz utwardzono część placu kostką brukową. Na budynku Urzędu Gminy wykonano nowe pokrycie dachu z papy termozgrzewalnej. Zakończono remont pokrycia dachu na starej części budynku Szkoły Podstawowej w Kurdwanowie oraz wykonano utwardzenie terenu wokół budynku. Stan budynków mieszkalnych został opisany w dalszej części opracowania.

c. Budowle

- Gminna Oczyszczalnia Ścieków w Kozłowie Biskupim
- Gminna Oczyszczalnia Ścieków w Rokotowie
- Stacja Uzdatniania Wody w Kozłowie Szlacheckim
- Stacja Uzdatniania Wody w Orłowie
- Stacja Uzdatniania Wody w Roztropnej
- Sieć kanalizacyjna
- Sieć wodociągowa
- Drogi
- Oświetlenie uliczne

3. Program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy

Uchwalenie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy jest ustawowym obowiązkiem wynikającym z art. 21 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego.

Uchwałą Rady Gminy z dnia 22 lutego 2018 roku został wprowadzony Program Gospodarowania Zasobem Mieszkaniowym Gminy Nowa Sucha na lata 2018-2023. Program reguluje: zasady zaspokajania potrzeb mieszkaniowych mieszkańców z uwzględnieniem lokali socjalnych oraz zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych gospodarstw o niskich dochodach, zadania w zakresie remontów i modernizacji budynków komunalnych, zasady sprzedaży lokali stanowiących własność gminy, politykę czynszową, sposób zarządzania gospodarką mieszkaniową oraz określa wysokość wydatków bieżącego utrzymania lokali i budynków komunalnych, koszty remontów, modernizacji oraz wydatki inwestycyjne.

W 2019 roku **zasób mieszkaniowy** obejmował mieszkania w następujących miejscowościach:

- Nowa Sucha 50 A (budynek ośrodka zdrowia) – 4 mieszkania o łącznej powierzchni 203,7 m²,
- Nowa Sucha 16 (budynek szkoły) – 6 mieszkań o łącznej powierzchni 265,3 m²,
- Nowa Sucha 31 (budynek wolnostojący) – 2 mieszkania o łącznej powierzchni 79,8 m² (lokal socjalny),
- Nowa Sucha 3 B (budynek zaadoptowany po zlewni) – 1 mieszkanie o powierzchni 52,67 m²,
- Kozłów Biskupi, ul Olimpijska 1 (budynek szkoły) – 1 mieszkanie o powierzchni 48,6 m², przekazane Kołu Gospodyń Wiejskich,
- Kurdwanów 35 (budynek szkoły) – 6 mieszkań o łącznej powierzchni 360,6 m²,
- Kurdwanów 35 A (budynek wolnostojący) – o powierzchni 29 m² (lokal socjalny),
- Rokotów 70 A (budynek wolnostojący) – 5 mieszkań o łącznej powierzchni 218,58 m²,
- Rokotów (bloki Rokotów nr 73/2, 72/1, 71/8) – 3 mieszkania o łącznej powierzchni 149,80 m² (mieszkania stanowią lokale socjalne),
- Nowy Dębsk 28 – lokal przeznaczony do rozbiórki,
- Okopy 13 – budynek wolnostojący o powierzchni 53 m².

Zasób mieszkaniowy obejmuje 30 lokali, o ogólnej powierzchni mieszkalnej 1469,92 m². Przeciętna wielkość mieszkania to 48 m².

Wszystkie lokale są zamieszkane. Stosunek najmu jest regulowany umową najmu. W 2019 roku wpłynęło 9 podań o przydział mieszkania. Zaspokajanie potrzeb osób oczekujących polega na zasiedlaniu mieszkań zwalnianych przez dotychczasowych najemców bądź na adaptacji na cele mieszkaniowe innych budynków, które są własnością gminy. W 2019 roku mieszkanie otrzymały 2 rodziny. Jedno mieszkanie w Nowej Suchej (budynek przy Ośrodku Zdrowia) zwolnił wynajmujący, otrzymała je rodzina z czwórką dzieci. Zakończyła się

adaptacja lokalu mieszkalnego w Nowej Suchej, który otrzymała samotna matka z trójką dzieci.

Wynajem lokalu odbywa się na pisemny wniosek osoby zainteresowanej. Lokal może być wynajęty osobie mającej meldunek na terenie Gminy Nowa Sucha i stale tu zamieszkującej, nieposiadającej tytułu prawnego do innego lokalu. Osoby te muszą również spełnić kryteria dochodowe, szczegółowo określone w Programie Gospodarowania Zasobem Mieszkaniowym. Wniosek o najem lokalu rozpatruje Wójt po zasięgnięciu opinii Komisji Mieszkaniowej. Najemca jest zobowiązany do utrzymania lokalu w dobrej kondycji.

Sprzedaż lokali mieszkalnych nie jest planowana w okresie obowiązywania Programu.

Źródła finansowania gospodarki mieszkaniowej

Źródłami finansowania gospodarki mieszkaniowej w 2019 roku były środki z:

- a) dochodów własnych określonych w uchwale budżetowej, w tym w szczególności z opłat z tytułu najmu lokali mieszkalnych i użytkowych,
- b) rządowego programu finansowego wsparcia budownictwa socjalnego i komunalnego o którym mowa w Ustawie z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych (Dz.U. z 2020 r., poz. 508) (umowa podpisana z Bankiem Gospodarstwa Krajowego 5 lutego 2018 roku, dofinansowanie do kwoty 124 000,00 zł, inwestycja w trakcie).

W celu poprawienia stanu technicznego budynków i utrzymania ich w dobrym stanie konieczne jest wykonywanie prac remontowych.

W 2019 roku wykonano następujące prace remontowe:

- remont budynku, docieplenie ścian – ganek, budowa przyszłej łazienki, instalacja wodno-kanalizacyjna – remont w tracie, wymiana okna, wstawienie nowych drzwi – Kurdwanów 35 A,
- zakup garażu – Nowa Sucha 3 B,
- drobne naprawy – wymiana klamki od drzwi, wypadające kołki rozporowe ze ścian, problem z kotłem grzewczym – Rokotów 70/1,
- bieżące naprawy wynikające z eksploatacji lokalu – Nowa Sucha (budynek przy Ośrodku Zdrowia).

Zaległości za czynsz mieszkaniowy

Na koniec 2019 roku zaległości czynszowe wynosiły 18 999,00 zł. Zaległości są monitorowane poprzez m.in.: upomnienia, wezwania do zapłaty, rozmowy. Daje to możliwość egzekwowania i systematycznej spłaty zadłużenia. W sytuacjach, gdzie takie postępowanie nie daje efektu sprawa jest kierowana do Sądu o wydanie nakazu zapłaty.

Zasady polityki czynszowej

Polityka czynszowa będzie zmierzać do takiego kształtowania się stawek czynszu, by zapewniły samowystarczalność finansową gospodarki mieszkaniowej i by minimalizować dopłaty z budżetu Gminy. Zgodnie z art. 9 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego przewiduje się podwyższanie czynszu lub innych opłat za używanie lokalu z wyjątkiem opłat niezależnych od właściciela, jeden raz w roku.

W 2019 roku obowiązywały następujące stawki: czynsz mieszkaniowy – 1,62 zł/m², centralne ogrzewanie – 5,52 zł/m², opłata eksploatacyjna 11 zł/osobę, ciepła woda 42 zł/osobę.

Czynniki obniżających stawkę bazową czynszu:

- mieszkanie bez centralnego ogrzewania 10%,
- mieszkanie bez łazienki 10%.

Stawka za wynajem lokali socjalnych wynosi 50% stawki podstawowej czynszu.

4. Plan wykorzystania zasobu nieruchomości gminnych

Nabyte do zasobu gminnego grunty pod drogi zostaną wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem pod budowę dróg.

Działki budowlane posiadane przez gminę będą sprzedawane potencjalnym nabywcom, gdy tacy się pojawią.

Budynki i budowle gminne są wykorzystywane zgodnie z ich przeznaczeniem. Większość z nich została zmodernizowana i znajduje się w stanie bardzo dobrym. Pozostałe konsekwentnie są modernizowane.

Gmina Nowa Sucha posiada również **lokalu użytkowe**, które są przedmiotem najmu. Wszystkie te lokale znajdują się w Nowej Suchej.

W budynku ośrodka zdrowia łączna powierzchnia wynajmowanych pomieszczeń wynosi 316,21 m² (Stomatolog, Lekarz, Pielęgniarki, Apteka, Ubezpieczenia), natomiast w budynku biblioteki powierzchnia ta wynosi: 67,1 m² (Poczta, Astorg). Każdy z tych podmiotów posiada umowę najmu, która reguluje m.in. wysokość czynszu oraz okres obowiązywania czasu najmu.

5. Infrastruktura komunalna

W 2019 roku wykonano remonty/nakładki dróg gminnych asfaltowych o długości 2,25 km, co stanowi 2,9% ogółu dróg utwardzonych na terenie gminy oraz wykonano utwardzenie masą asfaltową 0,52 km, co stanowi 0,7% ogółu dróg utwardzonych na terenie gminy. Na bieżąco wykonywano uzupełnianie ubytków w asfalcie, koszenie poboczy, wyrównywanie nawierzchni dróg gruntowych, uzupełnianie znaków drogowych. Sukcesywnie wykonywana jest stała organizacja dróg gminnych. Odśnieżanie dróg gminnych nie było konieczne. Drogi gminne są w dobrym stanie technicznym.

W 2019 roku wykonano 1884 mb. sieci wodociągowej co stanowi 1,2% sieci wodociągowej. Na bieżąco usuwano awarie i wypuszczano okresowo gromadzące się osady. Sieć

wodociągowa funkcjonowała prawidłowo, bez większych zakłóceń. W 2019 roku na terenie gminy woda dostarczana była z dwóch, na trzy istniejące, Stacje Uzdatniania Wody (Kozłów Szlachecki i Orłów). W 2020 planowany jest projekt i montaż dodatkowego zbiornika retencyjnego na SUW Kozłów Szlachecki. Stacja Roztropna jest wyłączona z eksploatacji, w 2019 r. wykonane zostało badanie pozwalające dobrać technologię uzdatniania wody do obowiązujących przepisów przez katedrę SGGW w Warszawie. W 2020 roku planowane jest wykonanie projektu przebudowy/modernizacji stacji SUW Roztropna. Dostarczana woda jest systematycznie badana przez uprawnione podmioty zewnętrzne. Woda spełniała odpowiednie normy jakościowe.

Na terenie gminy ułożono 2048 mb. sieci kanalizacji sanitarnej wraz z odgałęzieniami, co stanowi 4,7% sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy. Istniejąca sieć kanalizacyjna działała prawidłowo. Wszystkie ścieki z podłączonych do niej obiektów zostały odebrane i przesłane do oczyszczalni ścieków na bieżąco. Największy problem dla sieci kanalizacyjnej stanowią materiały wrzucane do kanalizacji przez użytkowników, które nie powinny się w niej znaleźć, a które zakłócają pracę przepompowni ścieków.

W 2019 roku na terenie gminy działały dwie oczyszczalnie ścieków. Oczyszczalnia w Rokotowie odbiera ścieki dopływające z bloków byłego PGR Rokotów. Natomiast Oczyszczalnia w Kozłowie Biskupim odbiera ścieki dopływające grawitacyjnie i pompowo od mieszkańców z miejscowości Kozłów Biskupi, Kornelin, Zakrzew, Szeligi, Nowa Sucha, Stary Żylin oraz ścieki dowożone beczkowozami z terenu całej gminy. Na terenie gminy w 2019 roku działały 22 sztuki sieciowych przepompowni ścieków. Oczyszczone ścieki spełniały wszelkie normy i mogły być odprowadzone do rzek.

W 2019 roku na Targowisku Gminnym w Kozłowie Biskupim zostały przeprowadzone dwie kontrole przez przedstawicieli Powiatowego Lekarza Weterynarii – wynik kontroli był pozytywny, nie stwierdzono uchybień, odbyła się też kontrola przedstawicieli Unii Europejskiej przy udziale z Powiatowym i Wojewódzkim Lekarzem Weterynarii i dotyczyła handlu końmi na Targowiskach. Gmina znajdowała się w strefie zagrożenia Afrykańskiego Pomoru Świń (ASF), dlatego na Targowisko nie była wpuszczana trzoda chlewna. Warunki handlu na targowisku są dobre. Okresowo występują problemy komunikacyjne na drogach dojazdowych. Planowane jest powiększenie parkingu na zewnątrz targowiska.

Oświetlenie uliczne działa w większości miejscowości gminnych. Jego ilość jest systematycznie zwiększana, głównie w oparciu o decyzje mieszkańców podejmowane na zebraniach wiejskich (ze środków funduszu sołeckiego). Instalowane są nowoczesne, energooszczędne oprawy oświetleniowe oparte o źródła światła LED. W 2019 roku wykonano oświetlenie ulicy Działkowej i Wesolej w Kozłowie Biskupim, oświetlenie dróg gminnych w Nowym Kozłowie Pierwszym oraz drogi powiatowej w Kościelnej Górze i Rokotowie. Na bieżąco usuwane są awarie i wymieniane zużyte oprawy oświetleniowe przez wynajętego konserwatora. Oświetlenie dróg jest wyłączane na kilka godzin w środku nocy ze względu na oszczędność energii.

6. Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt

W ramach Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zwalczania bezdomności zwierząt Rada Gminy w Nowej Suchej, corocznie w terminie do 31 marca danego roku uchwała Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi. Obligatoryjnym elementem Programu jest:

- 1) zapewnienie bezdomnym zwierzętom miejsca w schronisku dla zwierząt;
- 2) opieka nad wolno żyjącymi kotami, w tym ich dokarmianie;
- 3) odławianie bezdomnych zwierząt;
- 4) obowiązkowa sterylizacja albo kastracja zwierząt w schroniskach dla zwierząt;
- 5) poszukiwanie właścicieli dla bezdomnych zwierząt;
- 6) usypianie ślepych miotów;
- 7) wskazanie gospodarstwa rolnego w celu zapewnienia miejsca dla zwierząt gospodarskich;
- 8) zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt.

Wraz ze zmianą ustawy o ochronie zwierząt polegającą na dodaniu możliwości wprowadzenia planu sterylizacji lub kastracji zwierząt w gminie, przy pełnym poszanowaniu praw właścicieli zwierząt lub innych osób, pod których opieką zwierzęta pozostają (ust. 3a), w projekcie Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na 2019 r. zostały rozszerzone zadania zmierzające do przeciwdziałania bezdomności poprzez dodanie Planu sterylizacji i kastracji zwierząt posiadających właścicieli.

Projekt programu został przekazany do zaopiniowania Powiatowemu Lekarzowi Weterynarii w Sochaczewie i zarządcy obwodu łowieckiego w Gradowie, działającemu na obszarze gminy Nowa Sucha oraz Towarzystwu Opieki nad Zwierzętami w Sochaczewie.

7. Środowisko

a. Plan gospodarki niskoemisyjnej

Zwarte w PGN kierunki działań zmierzają do osiągnięcia celów z pakietu klimatyczno-energetycznego tj. redukcji emisji gazów cieplarnianych, zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, zwiększenie efektywności energetycznej oraz poprawy jakości powietrza.

W ramach ograniczenia emisji gazów cieplarnianych na terenie gminy w 2019 roku:

- podłączono do sieci gazowej budynki mieszkalne indywidualne – 17 sztuk (źródło informacji Sime Polska),

- wymieniono kilkanaście nieekologicznych pieców na ogrzewanie paliwem niskoemisyjnym w budynkach indywidualnych (kotły na pelet i pompy ciepła),
- gmina od 2011 roku sukcesywnie dokonuje likwidacji wyrobów zawierających azbest. W 2019 r. otrzymaliśmy dofinansowania z WFOŚiGW w Warszawie na odbiór i utylizację w wysokości 50% kosztów kwalifikowanych. Pozostałe 50 % dołożono z budżetu gminy. Masa odpadów zawierających azbest poddana utylizacji to 104,99 Mg.

Warto podkreślić, że w 2019 roku naszą gminę dotknęły dwa niekorzystne zjawiska atmosferyczne tj. przymrozki wiosenne i susza. Komisja składająca się m.in. z dwóch pracowników Urzędu Gminy wykonywała swoje zadania od połowy czerwca do października 2019 roku. Według dostępnych opracowań problem braku wody w gruncie będzie częstym zjawiskiem na naszym terenie.

b. Program ochrony środowiska

Dokument ten określa działania środowiskowe, które są niezbędne do poprawy jakości życia mieszkańców i stanu środowiska na terenie gminy. Nadrzędnym celem programu jest trwały i zrównoważony rozwój gminy wpływający na zachowanie walorów przyrodniczych. Na terenie gminy, za wyjątkiem użytku ekologicznego, nie występują formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

W marcu 2019 roku został uchwalony Plan Ochrony Środowiska na lata 2018-2021, z perspektywą do roku 2025:

- dokument określa kolejne działania środowiskowe, niezbędne do poprawy jakości życia mieszkańców i stanu środowiska na terenie gminy,
- w opracowanym dokumencie uwzględniono działania inwestycyjne przewidziane do realizacji przez Gminę na lata 2018-2025.

c. Gospodarka odpadami

Na terenie Gminy Nowa Sucha w okresie od 01 stycznia 2019 roku do 31 grudnia 2019 roku odbiór odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych realizowany był przez firmę: **Tönsmeier Centrum Spółka z o.o.** (od 05 czerwca 2019 roku w Rejestrze działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych z terenu Gminy Nowa Sucha nazwa spółki została zmieniona na: **PreZero Service Centrum Sp. z o.o.**), wyłonioną w drodze przetargu w 2016 roku. Umowa została zawarta na okres 3 lat (od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2019 roku).

Uchwałą Nr XXII/153/2016 Rady Gminy w Nowej Suchej z dnia 9 listopada 2016 r., w sprawie wyboru metody ustalenia wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia stawki takiej opłaty, wprowadzono wysokość opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi obowiązującą w 2019 roku w kwocie 8,90 zł miesięcznie w przypadku, gdy odpady są gromadzone w sposób selektywny oraz 17,80 zł w przypadku, gdy odpady nie są segregowane.

W okresie od 01 stycznia 2019 roku do 31 grudnia 2019 roku odbiór odpadów komunalnych z nieruchomości niezamieszkałych na terenie Gminy Nowa Sucha realizowany był przez następujące firmy:

- a) Tönsmeier Centrum (zmiana nazwy spółki na PreZero Service Centrum Sp. z o.o.) z Kutna
- b) Remondis Sp. z o.o. z Sochaczewa
- c) Zebra Recykling Sp. z o.o. z Sochaczewa
- d) Sortownia „SORT-MAK” recykling Zofia Ozimek

Liczba mieszkańców Gminy Nowa Sucha – według danych meldunkowych wynosiła w 2019 roku 6637 osoby. Według danych określonych na podstawie złożonych deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi – 6135 osób. 99% gospodarstw zadeklarowało segregację.

W związku z kończącą się trzyletnią umową w październiku 2019 roku ogłoszono przetarg na „Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych z terenu Gminy Nowa Sucha”. Ofertę złożyła tylko jedna firma, dotychczas odbierająca odpady. Firma PreZero Service Centrum Sp. z o.o. (poprzednia nazwa Tönsmeier Centrum) swoje usługi wyceniła na kwotę 2 356 803,00 zł. Budżet Gminy przewidywał 1 400 000,00 zł. W związku z powyższym postanowiono unieważnić przetarg i szukać innych możliwych rozwiązań, które pozwoliłyby zmniejszyć koszty gospodarki odpadami. Wynegocjowano z firmą Prezero Service Centrum stawki 25 zł (z ulgą na kompostownik) i 31 zł (bez kompostownika) na czas niezbędny do przeprowadzenia kolejnej procedury przetargowej.

Sposób postępowania z odpadami komunalnymi wytworzonymi na terenie Gminy Nowa Sucha obowiązujący w 2019 roku:

- Pojemniki na zużyte baterie i akumulatory małogabarytowe znajdowały się w placówkach oświatowych na terenie gminy, a także w Urzędzie Gminy w godzinach ich otwarcia lub można było dostarczyć je samodzielnie do PSZOK.
- Przeterminowane leki można było wrzucić do pojemnika znajdującego się w Ośrodku Zdrowia w Nowej Suchej w godzinach jego funkcjonowania lub można było dostarczyć je samodzielnie do PSZOK.
- Odpady wielkogabarytowe, zużyte opony, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny oraz akumulatory dostarczane były przez mieszkańców do wybranego miejsca na terenie Gminy Nowa Sucha 2 razy w roku lub można było dostarczyć je samodzielnie do PSZOK.
- Odpady budowlane i rozbiórkowe pochodzące z remontów były dostarczane przez mieszkańców do wybranego miejsca na terenie Gminy Nowa Sucha 2 razy w roku lub można było dostarczyć je samodzielnie do PSZOK.
- Odpady zielone mogły być, po wskazaniu tego faktu w deklaracji, kompostowane w przydomowym kompostowniku lub można je było przekazać oddzielnie, tj. w osobnym specjalnie oznaczonym worku lub pojemniku firmie Tönsmeier Centrum, lub można było dostarczyć je samodzielnie do PSZOK.

Odpady komunalne z terenu Gminy Nowa Sucha odbierane były w postaci zmieszanej oraz selektywnej co 4 tygodnie sprzed posesji.

Selektywna zbiórka odbywała się:

- w zabudowie wielorodzinnej do specjalistycznych pojemników,
- w zabudowie jednorodzinnej systemem workowym, z podziałem na frakcje papier, metal, tworzywa sztuczne, opakowania wielomateriałowe i szkło.

Na terenie Gminy Nowa Sucha nie ma możliwości przetwarzania odpadów komunalnych. Gmina Nowa Sucha została przyłączona do województwa łódzkiego w zakresie Planu gospodarki odpadami. W związku z powyższym podmiot odbierający odpady komunalne wyłoniony w drodze przetargu był zobowiązany przekazywać zmieszane odpady komunalne, odpady zielone oraz pozostałości z sortowania do składowania do Regionalnej instalacji przetwarzania odpadów komunalnych tzw. RIPOK w województwie łódzkim: Instalacja w Krzyżanówku – Zakład Zagospodarowania Odpadów w miejscowości Krzyżanówek, gmina Krzyżanów, powiat kutnowski.

Opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi

W ramach opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi do budżetu wpłynęły 653 100,72 zł. Wydatki związane z systemem gospodarowania odpadami komunalnymi poniesione w 2019 roku to kwota 673 740,98 zł.

Wydatki związane z tworzeniem i utrzymaniem PSZOK (punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych) wynoszą 7 451,24 zł, a na kampanię edukacyjną wydano 450,00 zł. Na dzień 31 grudnia 2019 roku zaległości stanowiły kwotę 120 600,26 zł.

Podsumowanie: Trudnym do rozwiązania problemem jest uzyskanie wpłat za odbierane odpady od wszystkich mieszkańców gminy. Bardzo mocno rosną koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami, znacznie wzrastają opłaty ustawowe naliczane dla firm składujących odpady. Dotychczas można było obniżyć koszty odbioru odpadów ograniczając częstotliwość odbioru, zagospodarowywanie we własnym zakresie gruzu. Niestety, obecnie wpływ działań samorządu na cenę jest niewielki.

Na rynku firm odbierających odpady jest zbyt mała konkurencja. W przetargach startuje przeważnie jedna firma.

Jednym z głównych celów systemu gospodarki odpadami komunalnymi jest zrealizowanie obowiązków wynikających z dyrektyw unijnych, czyli osiągnięcie we wskazanym terminie odpowiednich poziomów. Gmina Nowa Sucha, co roku osiąga poziomy określone przepisami prawa.

8. Polityka społeczna

W 2019 roku pomoc i wsparcie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Suchej w ramach świadczeń pomocy społecznej otrzymało 571 osób z 257 rodzin. Na przestrzeni lat obserwuje się spadek liczby osób i rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych, natomiast wzrost osób i rodzin objętych pomocą niepieniężną – pracą socjalną. Dział świadczeń rodzinnych tutejszego Ośrodka zajmuje się realizacją zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych i pomocy osobom uprawnionym do alimentów. W 2019 roku ze świadczeń rodzinnych skorzystało 387 rodzin, a przyznane świadczenia skierowano do 675

dzieci i osób. Dodatkowo mieszkańcy gminy otrzymują ofertę pomocową programu „Rodzina 500+”, który jest finansowym fundamentem wsparcia rodzin. Program wszedł w życie 1 kwietnia 2016 roku i przyczynił się do znacznej poprawy sytuacji materialnej rodzin, wzmocnił je i nadał należyty priorytet. W minionym roku z programu skorzystały 944 rodziny, w których wychowywało się 1403 dzieci do 18 roku życia, co stanowi 21% wszystkich mieszkańców gminy według stanu na 31 grudnia 2019 roku. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizował również Program „Dobry Start”, którego celem jest wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci niezależnie od kapitału kulturowego, społecznego i materialnego. Z tej formy wsparcia skorzystało 959 dzieci z 661 rodzin.

a. Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje należące do jego kompetencji zadania związane z rozwiązywaniem problemów społecznych podczas bieżącej działalności w oparciu o ustawę o pomocy społecznej, świadczeniach rodzinnych, pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, pomocy osobom uprawnionym do alimentów, wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz realizację gminnych programów ośłonowych.

W realizacji zadań współpracujemy z takimi jednostkami jak: szkoły i przedszkola, Posterunek Policji, stowarzyszenia, organizacje, Sąd Rejonowy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Zespół do spraw orzekania o stopniu niepełnosprawności.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, gmina zobowiązana jest do współfinansowania pobytu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. W 2019 roku zostały pokryte koszty pobytu 1 dziecka w rodzinie zastępczej, 1 dziecka w Domu Dziecka oraz 2 dzieci w Rodzinnym Domu Dziecka.

b. Gminny program wspierania rodziny

Gminny program wspierania rodziny na lata 2019-2021 przyjęty został Uchwałą Nr VI/69/2019 Rady Gminy w Nowej Suchej z dnia 22 marca 2019 r.

Cel główny programu to wspieranie rodzin mających problemy w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zapobieganie dysfunkcjonalności rodzin poprzez prowadzenie działań i tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Cele szczegółowe to przede wszystkim wprowadzenie nowoczesnych metod pracy z rodziną i dzieckiem, wspieranie rodziny w wychowywaniu dzieci, jak również pomoc i wsparcie w prawidłowym funkcjonowaniu oraz stałe monitorowanie sytuacji rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Suchej zatrudnia asystenta rodziny na umowę-zlecenie. W 2019 roku z pomocy asystenta skorzystało 9 rodzin, w których wychowywało się 23 dzieci. Podobnie jak w latach ubiegłych zobowiązanych sędownie do współpracy z asystentem było 7 rodzin.

c. Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Gminy Nowa Sucha na lata 2019-2024 przyjęty został uchwałą Nr VI/70/2019 Rady Gminy w Nowej Suchej z dnia 22 marca 2019 r. oraz zmieniony Uchwałą Nr VIII/87/2019 Rady Gminy w Nowej Suchej z dnia 31 maja 2019 r.

Celem programu jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy na terenie gminy, rozwijanie świadomości, prowadzenie działań interwencyjnych wobec mieszkańców doznających przemocy. Realizacja zakładanych celów ma wpłynąć na spadek liczby przypadków przemocy, zmiany postaw społecznych wobec zjawiska, zwiększenie zaangażowania społeczności w sprawę przeciwdziałania przemocy.

W ramach realizacji ustawy i programu funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny, który podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W 2019 roku odbyło się 5 spotkań zespołu i 28 spotkań grup roboczych. Procedura niebieskiej karty prowadzona była wobec 17 rodzin.

d. Program osłonowy

Uchwałą Rady Gminy w Nowej Suchej Nr III/19/2018 z dnia 28 grudnia 2018 r. ustanowiono wieloletni gminny program osłonowy „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023, który realizowany jest w głównej mierze poprzez pokrycie kosztów posiłków spożywanych przez dzieci w szkołach i przedszkolu, dowóz posiłków do szkół na terenie gminy oraz pomoc w formie zasiłku celowego na zakup posiłków i żywności. Strategicznym celem programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji. Program ten jest elementem polityki społecznej gminy Nowa Sucha w zakresie poprawy poziomu życia rodzin o niskich dochodach, poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży oraz kształtowania właściwych nawyków żywieniowych.

Dane liczbowe dotyczące pomocy w formie zasiłku celowego i świadczeń rzeczowych w 2019 roku w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” przedstawia poniższa tabela:

PROGRAM "POSILEK W SZKOLE I W DOMU"		
Wyszczególnienie	ZASIŁEK CELOWY	ŚWIADCZENIE RZECZOWE
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	30	2
Liczba rodzin	30	2
Liczba osób w rodzinach	65	2
Liczba świadczeń	34	X
Kwota świadczeń (w zł)	13 610,00	1 264,00
Koszt jednego świadczenia (w zł)	400,29	X

Zakres pomocy w formie posiłku w szkole w 2019 roku przedstawia tabela:

PROGRAM „POSILEK W SZKOLE I W DOMU”				
Wyszczególnienie	Ogółem	w tym:		
		dzieci do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej	uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej	pozostałe osoby otrzymujące pomoc na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej
Liczba osób korzystających z posiłku, w formie pełnego obiadu	89	23	62	4
Liczba rodzin	37	X	X	X
Liczba osób w rodzinach	269	X	X	X
Liczba posiłków w formie pełnego obiadu	10 144	2 624	7 294	226
Koszt posiłków (w zł)	43 295,00	9 366,00	32 028,00	1 901,00
Koszt jednego posiłku (w zł)	4,27	3,57	4,39	8,41

Pomoc w formie posiłku niewymagająca przeprowadzenia wywiadu środowiskowego (na wniosek dyrektora placówki oświatowej):

PROGRAM „POSILEK W SZKOLE I W DOMU”	
Wyszczególnienie	Ogółem
Liczba dzieci	14
Liczba posiłków	1 005
Koszt posiłków – ogółem (w zł)	3 784,00

e. Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2019 roku obejmował szereg działań, których celem było ograniczenie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego spowodowanych nadużywaniem alkoholu oraz zmniejszenia spożycia alkoholu wśród mieszkańców gminy.

Zadania ujęte w programie i sposoby realizacji tych zadań były ściśle związane z posiadanymi możliwościami prowadzenia określonych form pracy i jej wykonania, zasobów

znajdujących się na terenie gminy oraz ewentualnej pomocy merytorycznej i materialnej ze strony podmiotów zewnętrznych.

W ramach działań prowadzonych na podstawie programu funkcjonował punkt konsultacyjny dla osób z problemami alkoholowymi, ich rodzin oraz ofiar przemocy, do którego podstawowych zadań należały:

- informowanie o chorobie alkoholowej i możliwościach leczenia uzależnienia,
- organizowanie warunków pierwszego kontaktu dla osób uzależnionych, prowadzenie oddziaływań motywujących do podjęcia terapii,
- udzielanie podstawowej pomocy psychologicznej i prawnej /doradztwa/ osobom i rodzinom, u których występuje problem alkoholowy,
- informowanie o instytucjach, organizacjach i ruchach samopomocowych działających na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
- utrzymywanie kontaktu z osobami uczestniczącymi w programach terapii uzależnienia,
- współpraca z grupą wstępną dla uzależnionych.

Działa także numer telefonu, dzięki któremu mieszkańcy mogą zasięgnąć informacji na temat uzależnień, uzyskać wsparcie, poradę czy poinformować komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o sytuacji rodziny.

Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadzali rozmowy motywujące do podjęcia leczenia, zobowiązanie do stawienia się na leczenie odwykowe i kierowanie do odpowiednich placówek.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ściśle współdziałała z Komisariatem Policji w związku z interwencjami domowymi i zjawiskami przemocy. Na podstawie procedur „Niebieskiej Karty”, w trakcie prowadzenia przez Komisję czynności zmierzających do skierowania na leczenie odwykowe osób nadużywających alkoholu były wykorzystywane dane, które są w posiadaniu Policji. Procedury interwencji w sprawach przemocy domowej prowadzone były przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zgodnie z Rekomendacjami PARPA.

We wszystkich szkołach na terenie gminy realizowano szkolne programy profilaktyczne w zakresie profilaktyki uzależnienia od alkoholu oraz propagowania zdrowego stylu życia. Działaniami podejmowanymi w ramach programów profilaktycznych zostali objęci zarówno uczniowie jak i ich rodzice. Programy realizowane przez szkoły to: „Postaw na rodzinę”, „Zachowaj trzeźwy umysł” „Bezpieczny Niechroniony”. We wszystkich szkołach na terenie gminy odbywały się lekcje wychowawcze, zajęcia z pedagogiem szkolnym oraz warsztaty ze specjalistami.

Zostały również przeprowadzone dwa szkolenia. Jedno w zakresie podstawowej wiedzy na temat problematyki alkoholowej, zgodnie z wymaganiami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Zespołu Interdyscyplinarnego. Natomiast drugie szkolenie dotyczyło profilaktyki i zajęć profilaktycznych wobec wyzwań współczesności, czyli nie tylko problemów związanych z używaniem alkoholu przez młodzież, ale także spowodowanych nowymi formami uzależnień behawioralnych to jest np. uzależnieniem od sieci społecznościowych, internetu, e-papierosów itp.

f. Program przeciwdziałania narkomanii

Działania zapisane w Gminnym Programie Przeciwdziałania Narkomanii na 2019 rok oscylowały wokół dwóch głównych działań:

- Dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy terapeutycznej oraz umiejętności prowadzenia zajęć profilaktycznych – organizowane dla pedagogów, psychologów, nauczycieli;
- Organizowanie i prowadzenie na terenie szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.

Program Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Nowa Sucha przede wszystkim skierowany był do dzieci i młodzieży w wieku powyżej 12 lat.

Zakres pracy Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin obejmował udzielanie porad i informacji także na temat uzależnienia od narkotyków i sposobów postępowania w przypadku, gdy taki problem wystąpi.

W 2019 roku wspierano realizację Szkolnych Programów Profilaktycznych. W działania związane z ich przeprowadzaniem zaangażowani byli przede wszystkim nauczyciele i pracownicy socjalni.

g. Program współpracy z organizacjami pozarządowymi

W 2019 roku na wsparcie zadań publicznych realizowanych przez organizacje pozarządowe oraz podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w budżecie gminy przeznaczono kwotę w wysokości 120 000,00 zł.

Współpraca Gminy z organizacjami pozarządowymi miała charakter finansowy i pozafinansowy.

Współpraca o charakterze finansowym prowadzona była na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie poprzez zlecenie organizacjom pozarządowym realizacji zadania publicznego w zakresie kultury fizycznej i sportu. Zadanie to obejmowało: upowszechnianie kultury fizycznej i sportu wśród mieszkańców gminy Nowa Sucha, uczestnictwo w rozgrywkach organizowanych przez Polski Związek Piłki Nożnej, prowadzenie zajęć sportowych oraz organizację imprez sportowych promujących kulturę fizyczną wśród mieszkańców gminy.

Zgodnie z procedurą konkursową określoną w Programie Współpracy wymagane dokumenty zostały zweryfikowane pod względem formalnym, a następnie skierowane do zaopiniowania przez komisję konkursową. Komisja konkursowa została powołana Zarządzeniem Wójta Gminy Nowa Sucha. Podpisano jedną umowę na realizację powyższego zadania.

W ramach współpracy pozafinansowej lokalne organizacje pozarządowe i podejmowane przez nie działania były promowane na stronie internetowej gminy (www.nowasucha.pl). Informacje o ich działalności umieszczane były w zakładce Stowarzyszenia.

Gminny Ośrodek Kultury nieodpłatnie udostępniał pomieszczenia dla stowarzyszeń, które działają na terenie gminy.

W 2019 roku odbył się festyn „Święto Powitanie Lata w Nowej Suchej”. W przygotowaniu tej uroczystości uczestniczył Klub Sportowy Promyk Nowa Sucha.

We współpracy ze Społecznym Komitetem dla Upamiętnienia Bitwy 26 Dywizji Piechoty w 1939 r. przygotowane zostały uroczystości upamiętniające 80. rocznicę Bitwy nad Bzurą stoczonej na terenie gminy podczas II wojny światowej połączone z Integracyjnym Piknikiem Patriotycznym. W rekonstrukcji udział wzięły dzieci niepełnosprawne z Fundacji Dzielna Matka prowadzonej przez Panią Vanesę Nachabę-Grzybowską.

Gmina Nowa Sucha od 2011 roku należy do Lokalnej Grupy Działania „Ziemia Chełmońskiego”. Bardzo aktywne na terenie gminy były w 2019 roku organizacje o długoletniej działalności: jak i te, które dopiero niedawno wznowiły swoją działalność to jest: jednostki OSP z terenu gminy, Stowarzyszenie Seniorów Gminy Nowa Sucha oraz Koła Gospodyń Wiejskich.

9. Kultura

Zadania z zakresu kultury realizowane są przez Gminny Ośrodek Kultury w Nowej Suchej oraz Gminną Bibliotekę Publiczną w Nowej Suchej.

Przez te instytucje prowadzone były następujące działania:

- kurs języka angielskiego dla dzieci i dorosłych (6 grup ze względu na różny poziom zaawansowania)
- nauka gry na gitarze,
- zajęcia z robotyki,
- zajęcia z Break Dance,
- rytmika dla dzieci,
- taniec nowoczesny – zajęcia w trzech grupach wiekowych,
- zajęcia pilates i fit-ball,
- zajęcia fitness ZUMBA,
- kurs tańca „Salsa kubańska”,
- zajęcia QIGONG,
- zajęcia feryjne i wakacyjne dla dzieci,
- wyjazdy do teatrów i na koncerty,
- konkursy czytelnicze i ortograficzne „Mistrz Ortografii”,
- spotkania autorskie,
- lekcje biblioteczne,
- warsztaty czytelnicze dla uczniów szkół podstawowych oraz klas gimnazjalnych,
- Rajd Rowerowy „Odjazdowy Bibliotekarz”.

Wydarzenia

W 2019 roku zorganizowano wiele różnorodnych wydarzeń. Niektóre z nich są cykliczne i na stałe wpisały się w kalendarz imprez. Organizowane wydarzenia są okazją do wspólnych spotkań, zapewniają mieszkańcom szeroką ofertę kulturalną i są skierowane do zróżnicowanych grup odbiorców.

W 2019 roku został zorganizowany m.in.:

- **XIII Koncert Papieski** – 10 maja 2019 r. po nazwą „Totus Tuus”, podczas którego wystąpiła Sochaczewska Orkiestra Kameralna Camerata Mazovia pod dyktando Artura Komorowskiego. Wystąpili również seniorzy z Klubu Seniora recytując utwory. Imprezie towarzyszyła wystawa pamiątek związanych z parafią Kozłów Biskupi.
- **Cross Country Motocykli Zabytkowych i Klasycznych** – 25 sierpnia 2019 r. w parafii p.w. Przemienienia Pańskiego w Kurdwanowie.
- **Obchody poświęcone 80. rocznicy Bitwy nad Bzurą w Kozłowie Szlacheckim połączone z Integracyjnym Piknikiem Patriotycznym** – 15 września 2020 r. W uroczystościach i pikniku wzięli udział mieszkańcy gminy oraz dzieci niepełnosprawne z Fundacji Dzielna Matka.
- **101. rocznica odzyskania Niepodległości** – 11 listopada 2019 r. w kościele parafialnym w Kozłowie Szlacheckim.
- **Wystawa Przystanek Pamięci o Wielkiej Wojnie w drodze do Niepodległej** zorganizowana w ramach projektu grantowego. Otwarcie wystawy „Przystanek Pamięci o Wielkiej Wojnie w drodze do Niepodległej” odbyło się w świetlicy Ochotniczej Straży Pożarnej w Nowej Suchej 28 listopada 2019 r. Wystawa była również czasowo wystawiana w Teresinie, Kątach oraz w Rybnie. Łącznie udział we wszystkich szkoleniach-warsztatach historycznych wzięło ponad 300 uczestników.

Działalność Klubu Seniora

Od stycznia 2019 roku w gminie Nowa Sucha realizowany jest projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 „Stworzenie miejsca spotkań i świadczeń opiekuńczych w postaci Klubu Seniora dla osób starszych z Gminy Nowa Sucha”.

W ramach projektu w Gminnym Ośrodku Kultury w roku 2019 roku odbywały się zajęcia i spotkania dla seniorów: warsztaty teatralne, warsztaty z rękodzieła artystycznego, zajęcia z technologii informacyjno-komunikacyjnej, zajęcia rekreacyjno-gimnastyczne, spotkania z pracownikiem socjalnym, prawnikiem, kardiologiem, dietetykiem.

W ramach projektu „Klub Seniora” w celu zorganizowania miejsca spotkań dla seniorów w Gminnym Ośrodku Kultury została wymieniona podłoga na sali konferencyjnej, wykonana szafa pod zabudowę, zainstalowano klimatyzację, zakupiono na wyposażenie Gminnego Ośrodka Kultury 50 krzeseł, 5 laptopów, biurko, dwa fotele biurowe, zastawę stołową dla 50 osób, ciśnieniomierze, urządzenia do ćwiczeń, karimaty, stepery, piłki pilatesowe oraz obciążniki do zajęć rekreacyjno-gimnastycznych, mikrofony, urządzenia kuchenne do warsztatów z dietetykiem oraz tablice flipchart.

Gminnym Ośrodkiem Kultury w Nowej Suchej czynnie współpracował i współorganizował działania na terenie gminy ze Stowarzyszeniem „Klub Sportowy „Promyk” Nowa Sucha”, Stowarzyszeniem Lokalna Grupa Działania „Ziemi Chełmońskiego”, Stowarzyszeniem Seniorów Gminy Nowa Sucha, Chórem i Towarzystwem Śpiewaczym „Cantabile” i Radą Parafialną z Kurdwanowa oraz szkołami z terenu gminy Nowa Sucha.

10. Turystyka, sport i rekreacja

- Jeden Klub Sportowy „Promyk” Nowa Sucha prowadzi sekcje piłki nożnej w następujących kategoriach:
 - drużyna seniorów
 - drużyna juniorów młodszych rocznik 2002-2004
 - drużyna trampkarzy rocznik 2005
 - drużyna młodzików rocznik 2006-2007
 - drużyna orlików rocznik 2008-2009
 - drużyna żaków rocznik 2010-2011
- Jeden punkt organizacji spływów po rzece Bzurze i wypożyczania kajaków – „Stodoła nad Bzurą”.
- Zagroda w Zakrzewie – gospodarstwo oferujące spacer z alpakami i jazdy konne.
- Organizacja półkolonii dla dzieci i młodzieży:
 - zimowe – dwa jednotygodniowe turnusy zorganizowane przez GOK i GBP (łączna liczba dzieci 60),
 - letnie – trzy dwutygodniowe turnusy zorganizowane przez GOPS, GOK i GBP (łączna liczba dzieci 130).
- XXVI Biegi Przełajowe im. Marka Kacprzaka organizowane przez GOK i Klub Sportowy „Promyk” w Nowej Suchej. W zawodach udział wzięło około 250 uczestników, w 11 biegach podzielonych na kategorie wiekowe.
- Festyn rodzinny „Powitanie Lata w Nowej Suchej 2019” zorganizowany przez KS „Promyk” i gminę Nowa Sucha. Liczba uczestników 950 osób.
- Rajd rowerowy szlakiem dworów gminy Nowa Sucha i gminy Sochaczew, współorganizowany z Fundacją Ochrony Zabytków Mazowsza, który odbył się 1 września 2019 r. W wydarzeniu wzięło udział ponad 600 uczestników. W ramach rajdu powstały trzy tablice informacyjne o dworach. Uczestnicy odwiedzili dworki z gminy Nowa Sucha w Rokotowie, Gradowie i Zakrzewie.

V. Bezpieczeństwo

W gminie Nowa Sucha można zaobserwować wysoki poziom bezpieczeństwa. Zgodnie ze statystykami Komendy Powiatowej Policji oraz Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej liczba zdarzeń, które wymagały interwencji tych służb jest niewielka w porównaniu do liczby zdarzeń w pozostałych gminach powiatu sochaczewskiego.

W gminie Nowa Sucha istnieją 4 jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych: OSP Nowa Sucha, OSP Antoniew, OSP Orłów, OSP Kozłów Szlachecki.

Każda z jednostek, co roku doposażana jest w nowy sprzęt, finansowane są szkolenia strażaków oraz niezbędne badania lekarskie. W 2019 roku dofinansowano zakup nowego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla OSP Antoniew.

Kontrole przeprowadzane okresowo przez Komendę Powiatową PSP oraz udział w zleconych akcjach wskazują na bardzo dobre przygotowanie naszych jednostek do wykonywania stawianych przed nimi zadań.

W 2019 roku 59 ratowników spośród członków Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu gminy brało czynny udział w akcjach ratowniczo-gaśniczych oraz interwencjach w przypadku innych zdarzeń łącznie 151 razy, w tym 31 razy wyjazdy te dotyczyły zdarzeń poza terenem gminy. Liczba wyjazdów poszczególnych jednostek OSP kształtowała się następująco:

1. OSP Nowa Sucha – łącznie 40 wyjazdów, w tym poza teren gminy 5 wyjazdów.
2. OSP Antoniew – łącznie 58 wyjazdów, w tym poza teren gminy 18.
3. OSP w Orłowie – łącznie 32 wyjazdy, w tym poza teren gminy 5.
4. OSP w Kozłowie Szlacheckim – łącznie 21 wyjazdów, w tym poza teren gminy 3.

Członkowie Ochotniczych Straż Pożarnych wykonali społecznie wiele prac na rzecz każdej z jednostek.

Działalność OSP w 2019 roku finansowana była z następujących źródeł:

- środki z budżetu gminy Nowa Sucha,
- dotacja z Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej,
- środki pozyskane z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska,
- środki otrzymane z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego,
- środki własne z wynajmu obiektów i składek,
- środki otrzymane z funduszy sołeckich zgodnie z decyzją mieszkańców – OSP Kozłów Szlachecki.

Teren gminy Nowa Sucha podlega pod działania operacyjne Komendy Powiatowej Policji w Sochaczewie. Na terenie gminy działa posterunek policji. W 2019 roku służbę na terenie gminy pełniło 4 policjantów. Funkcjonariusze policji, w szczególności dzielnicowi utrzymywali stały kontakt z dyrektorami placówek edukacyjnych i angażowali się w działania edukacyjno-prewencyjno-profilaktyczne. W ramach czynności służbowych policjanci współpracowali również z Zespołem interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy oraz pracownikami GOPS w Nowej Suchej.

Na terenie targowiska w Kozłowie Biskupim w 2019 roku nie stwierdzono przypadków kradzieży.

W roku 2019 wszczęto w Posterunku Policji w Nowej Suchej łącznie 72 postępowania przygotowawcze, zakończono 75 postępowań, stwierdzono 57 czynów. W sprawach o przestępstwa kryminalne wszczęto 50 postępowań.

W roku 2019 doszło do: 4 przypadków kradzieży mienia, 5 przypadków kradzieży z włamaniem, 16 przestępstw drogowych, w tym 10 przypadków dotyczących nietrzeźwych kierowców.

W 2019 roku nastąpił spadek przestępstw o charakterze szczególnie uciążliwym. Najbardziej zagrożonymi rejonami są niezamieszkałe obiekty wolnostojące.

VI. Realizacja uchwał rady gminy

Omówienie ogólne.

Stosownie do art. 30 ust. 1. Ustawy o samorządzie gminnym Wójt Gminy jest organem wykonawczym Gminy, do którego zadań należy m.in. wykonywanie uchwał Rady Gminy. Rada Gminy we wszystkich sprawach należących do jej kompetencji określonych w ustawach, rozstrzyga w drodze aktów prawnych, uchwał.

W 2019 roku Rada Gminy odbyła 12 posiedzeń sesji, na których podjęła 85 uchwał.

W minionym okresie nie było rozstrzygnięć nadzorczych w sprawie nieważności uchwał. Spośród 85 uchwał 79 uchwał zostało zrealizowanych, 4 uchwały są w trakcie realizacji i stosowania zgodnie z postanowieniami, 2 uchwały Rada Gminy uchyliła.

Zestawienie szczegółowe.

Postanowienia zawarte w uchwałach są stosowane podczas realizacji zadań Gminy. Wszystkie uchwały zostały wykonane z zachowaniem procedur i terminów określonych uchwałami i przepisami prawa.

Problematyka spraw podejmowanych w uchwałach Rady Gminy:

- Sprawy finansowe – uchwalenie budżetu gminy i wieloletniej prognozy finansowej, sprawozdanie z wykonania budżetu gminy i absolutorium, zmiany budżetowe, zaciąganie pożyczek, udzielenie pomocy finansowej na rzecz powiatu, udzielanie i rozliczanie dotacji celowej na dofinansowanie przydomowych oczyszczalni ścieków oraz ustalenia wykazu wydatków niewygasających.
- Opłaty lokalne – podatki lokalne, opłata za zajęcie pasa drogowego, opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi.
- Statuty – został przyjęty tekst jednolity statutu Gminy Nowa Sucha.
- Regulaminy – został opracowany regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków oraz regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy.
- Programy – przyjęliśmy program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, programy współpracy z organizacjami pozarządowymi, program wspierania rodziny, program przeciwdziałania przemocy w rodzinie, program ochrony środowiska oraz program opieki nad zwierzętami bezdomnymi i zapobiegania bezdomności zwierząt.
- Gospodarka przestrzenna – nadanie nazwy ulicom w Kozłowie Biskupim.
- Gospodarka nieruchomościami – Rada wyraziła zgodę na nabycie nieruchomości z przeznaczeniem na cel publiczny oraz na zawarcie umowy z dotychczasowym najemcą na czas nieoznaczony w trybie bezprzetargowym.
- Sprawy oświatowe – ustalenie planu sieci szkół podstawowych, przedszkoli i oddziałów przedszkolnych, ustalenia tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin dla nauczycieli nie wymienionych w art. 42 ust. 1 oraz ustalenia regulaminu wynagradzania nauczycieli zatrudnionych w placówkach oświatowych.

- Uchwały organizacyjne – Rada ustaliła ekwiwalent pieniężny dla członków OSP, wybrała zespół ds. opiniowania ławników oraz wybrała ławnika do sądu rejonowego.
- Uchwały w sprawie skarg – 2 skargi niezasadne wniesione na działania Wójta Gminy zostały rozpatrzone uchwałami Rady Gminy.

Uchwały podjęte przez Radę Gminy stosownie do art. 90 ust. 1 i 2 ustawy o samorządzie gminnym przekazane zostały w zakresie zgodności z prawem do Nadzoru Prawnego Wojewody Mazowieckiego i w zakresie spraw finansowych do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Płocku, a uchwały stanowiące akty prawa miejscowego do publikacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego.

Zgodnie z ustawą o dostępie do informacji publicznej wszystkie uchwały opublikowane zostały w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Nowa Sucha.

VII. Współpraca z innymi społecznościami samorządowymi

Gmina Nowa Sucha od wielu lat jest członkiem Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej, który gromadzi w chwili obecnej 635 gmin wiejskich na 1533 istniejących. Związek występuje do rządu z wieloma inicjatywami dotyczącymi zmian w obowiązującym prawie, opiniuje projekty aktów prawnych, organizuje konferencje i szkolenia dla samorządów, gromadzi, przetwarza i przekazuje potrzebne informacje, prowadzi badania i zleca ekspertyzy dla samorządów.

Gmina Nowa Sucha należy od 2011 roku do stowarzyszenia dziesięciu gmin Lokalna Grupa Działania „Ziemia Chełmońskiego”. Celem działania tego stowarzyszenia jest aktywizacja społeczeństwa gmin członkowskich w obszarze rozwoju działalności gospodarczej, kulturalnej i turystycznej szczegółowo zapisanej w przyjętej strategii przy wsparci funduszy unijnych. Zarówno samorząd, jak i mieszkańcy uczestniczyli w organizowanych przez zarząd stowarzyszenia naborach wniosków, które mogą uzyskać dofinansowanie na realizację zawartych w nich projektów. W 2019 roku rozliczono środki przeznaczone na rozbudowę budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Nowej Suchej.

Nasz samorząd aktywnie współpracuje z samorządami gmin powiatu sochaczewskiego:

- Wspólnie z gminami: Rybno, Sochaczew i Teresin realizujemy projekt unijny na instalację odnawialnych źródeł energii na obiektach publicznych i prywatnych.
- Korzystamy z komunikacji miejskiej miasta Sochaczew w miejscowości Kozłów Biskupi.

- Dzieci z naszej gminy korzystają z przedszkoli w gminach sąsiednich, jak również dzieci z gmin sąsiednich uczęszczają do naszych szkół.
- Dzielimy się doświadczeniami, szczególnie podczas posiedzeń Konwentu Wójtów, Burmistrzów i Prezydentów Województwa Mazowieckiego, Konwentu samorządowego powiatu sochaczewskiego, Kongresu Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej, ale także na wielu spotkaniach tematycznych organizowanych dla osób zarządzających oraz pracowników urzędów czy jednostek.
- Wspólnie organizujemy szereg konkursów, imprez i spotkań dla naszych mieszkańców.
- Współdziałamy w zakresie utrzymania właściwego poziomu bezpieczeństwa.

Z samorządem powiatu sochaczewskiego współfinansowaliśmy w roku 2019 realizację zadania na drodze powiatowej znajdującej się na terenie naszej gminy:

- Remont nawierzchni drogi powiatowej w Mizerce.

Korzystaliśmy również ze wsparcia z budżetu Województwa Mazowieckiego:

- Uzyskaliśmy dofinansowanie do zadań realizowanych w sołectwie Kościelna Góra, Kozłów Biskupi, Nowy Kozłów Pierwszy, Rokotów i Nowa Sucha w ramach programu MIAS Mazowsze.
- Dofinansowana została również budowa drogi gminnej w Szeligach oraz przebudowa drogi Kornelin-Leonów.
- Wsparło kwotą 82 550,00 zł budowę bieżni lekkoatletycznej i skoczni do skoków w dal w Kozłowie Biskupim.
- Przedstawiciele naszej gminy aktywnie uczestniczą w spotkaniach, szkoleniach organizowanych przez Urząd Marszałkowski i jego jednostki.

VIII. Rozwój zasobów ludzkich w sektorze samorządowym

Szkolenia pracowników zwiększają efektywność działania instytucji mają również olbrzymi wpływ na zmianę przyzwyczajeń, postaw oraz sposobów działania. Są jednym ze źródeł rozwoju zasobów ludzkich.

W 2019 roku pracownicy Urzędu Gminy Nowa Sucha łącznie uczestniczyli w 70 szkoleniach. W przeważającej części pracownicy odbywali szkolenia jednodniowe, tylko 7 spośród wszystkich stanowiły szkolenia dwudniowe.

Pracownicy Urzędu korzystali m.in. ze szkoleń organizowanych w ramach Forum Sekretarzy, Forum Skarbników oraz Forum Oświatowego, które odbywały się raz w miesiącu. Tematyka szkoleń obejmowała takie dziedziny jak podatki, finanse, oświata, obrona cywilna, ewidencja ludności, zamówienia publiczne, gospodarowanie odpadami komunalnymi, ochrona danych osobowych, dowody osobiste.

IX. Podsumowanie

Dla gminy Nowa Sucha rok 2019 był dobry. Budżet gminy przekroczył, jeszcze do niedawna magiczną kwotę 40 mln zł, z czego udało się na dobrym poziomie realizować zadania bieżące gminy, a oprócz tego jeszcze wygospodarować sporo na inwestycje.

Gmina Nowa Sucha należy do samorządów, które systematycznie się rozwijają. Od kilku lat przez cały czas wzrasta liczba mieszkańców, jest to tendencja obecnie rzadko występująca w samorządach. Głównie ze względu na migrację osób z zewnątrz, które zdecydowały się na zakup lub budowę nieruchomości na naszym terenie. Wpływ na uznanie naszej gminy jako atrakcyjnej do zamieszkania ma:

- bardzo dobra lokalizacja – blisko dużych ośrodków miejskich: Warszawa, Łódź, Sochaczew,
- doskonałe połączenia drogowe siecią dróg krajowych i wojewódzkich,
- dobre połączenia kolejowe,
- bardzo dobrze rozwinięta infrastruktura drogowa, wodno-kanalizacyjna,
- bardzo dobry poziom nauczania w szkołach.

Niepokojąca jest spadająca liczb urodzeń.

Obserwujemy coraz większe zainteresowanie przedsiębiorców pozyskaniem gruntów pod inwestycje. Wychodząc naprzeciw tym oczekiwaniom przystąpiliśmy do zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla wybranych obszarów. Pozyskanie kolejnych przedsiębiorców jest kluczowe dla dalszego rozwoju gminy.

Szkoły gminne osiągają bardzo dobre wyniki nauczania i wychowania, ale ich utrzymanie jest coraz bardziej kosztowne. Jeśli nie wzrośnie liczba uczniów, będzie to poważny problem dla budżetu gminy.

Problemem jest wzrost obciążeń z tytułu gospodarki odpadami. Wprawdzie cena odpadów dla naszych mieszkańców w roku 2019 była bardzo korzystna, w porównaniu do innych samorządów, ale już wiemy, że w 2020 roku nastąpił znaczący wzrost ceny. Może to spowodować zwiększenie problemów ze ściągalnością opłat.

Gmina będzie wspierać poprawę stanu nawierzchni dróg powiatowych ze względu na bardzo zły stan wielu z nich, a jednocześnie bardzo duże znaczenie dla mieszkańców gminy.

Pracujemy nad zapewnieniem mieszkańcom gminy odpowiednich rezerw wody pitnej wysokiej jakości.

Poprawiamy stan naszego środowiska przez instalowanie odnawialnych źródeł energii i gazyfikację kolejnych miejscowości. Jedną z najważniejszych inwestycji są Odnawialne Źródła Energii, którą realizujemy w partnerstwie z sąsiednimi gminami przy udziale dużym środków unijnych. Cieszymy się, że na budynkach naszych mieszkańców widać coraz więcej instalacji fotowoltaicznych i kolektorów słonecznych, a wiemy również, że w kotłowniach zainstalowano kilkadziesiąt ekologicznych źródeł ciepła. Kolejną proekologiczną inwestycją, najbardziej kosztowną w 2019 roku, jest budowa kanalizacji w Nowej Suchej, Starej Suchej i Kozłowie Biskupim. Nie pozostawiamy też bez wsparcia mieszkańców gminy, do których sieć kanalizacyjna nie dotrze. Uruchomiliśmy gminny program wsparcia budowy przydomowych oczyszczalni ścieków.

Udało się zakończyć modernizację Szkoły Podstawowej w Kurdwanowie. Oprócz sali gimnastycznej zyskała nowy dach, utwardzony teren wokół budynków i nową pracownię

komputerową. W 2019 roku wybudowano siłownię OSA w Nowej Suchej oraz bieżnię lekkoatletyczną i skocznnię do skoków w dal przy Szkole Podstawowej w Kozłowie Biskupim.

Kilka nowych odcinków dróg zyskało nową nawierzchnię i oświetlenie. Zakończył się też remont budynków Ochotniczych Straży Pożarnych w Antoniewie i Orłowie. Zakupiono również nowy samochód gaśniczo-pożarniczy dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Antoniewie.

Przez cały 2019 rok działał Klub Seniora realizowany ze środków unijnych, z którego z bardzo bogatej oferty korzystali starsi mieszkańcy naszej gminy.

To tylko niektóre działania z ubiegłego roku.

Wspólnie tworzymy naszą gminę, a samorząd terytorialny, który w tym roku obchodzi swoje 30-lecie, to trwały element lokalnej demokracji. Cieszymy się, że z roku na rok poprawia się jakość życia naszych mieszkańców. Nie oznacza to, że nie ma problemów. Są i pewnie zawsze będą, bo są nieodłączną częścią kreatywnego działania, dlatego traktujemy je jako kolejne wyzwania i zadania do realizacji, które motywują nas do dalszej pracy. W atmosferze zgody i współpracy jaka jest w naszej Radzie Gminy, wśród sołtysów, żadne nowe wyzwania nie są dla nas trudne. Możemy być dumni z tego, w jaki sposób nasza gmina rozwinęła się na przestrzeni tych 30 lat. Jest to dowód na to, że pojęcie wspólnoty nie jest nam obce. Zbiorowa odpowiedzialność wspólnoty samorządowej jest motorem do dalszej pracy nad kolejnymi przedsięwzięciami.

mgr inż. Maciej Mońka